

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. CXL. Justitia, Justus, Justum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

CAP. CXL. Justitia, Justus, Justum.

Axioma I.

Justitia æqualiter observari debet erga magnos & parvos, *cap. novit. 3. de judic.* Ludovicus Gomez ad §. ex maleficiis. *Inst. de æst. num. 9.* Fundamentum enim ejus collocatum est in constantia voluntatis perpetuæ. Pacian. *cons. 149. numer. 65.* Unde & eam in Principe semper præsumi, ex *cap. si quando 5. de rescript.* refert, & exemplis justitiæ de Rege Antiocho & Imp. Anastasio illustrat Gail. *2. observat. 58. num. 10. cum seq.* justitiæ siquidem bona non sunt venalia, nec æstimationem etiam ea recipit, Menoch. *2. arb. judic. cas. 342. num. 21.* Unde & Justitiæ (quæ aliàs gratuita esse debet) mercedem quærere, injustissimum esse, dicit M. Tullius *lib. 1. de legib.* facile enim ea aurò venditur, nec suam culpam quis pertimescit, cum sperat posse redimi. Ludov. Rom. *sing. 119. n. 1.* imò pauci reperiuntur, qui pro justitia, virtute & veritate egeni egant. Unde is Deum tentare dicitur, si saltem sapientiæ non habet, sine quo est insulsus, si saltem conscientie profundit, sine quo diabolicus existit, & conscientiam ipse suam proximique charitatem defraudat, quando loculis aliorum inhiat, & marsupia exinanire studet, de munere accepto recte se judicaturum persuadet Kœpen. *2. observat. 137. num. 4.* hinc si Princeps justitiæ fines & terminos extendit, contra ordinationem Dei peccare, & Principis nomine indignum esse, ex *cap. seclus 21. 2. quæst. 1. deducit Afflic. in cap. 1. §. similiter potest. n. 15. de Capitani. qui cur. 2. feud. 51.* Pulchrè hac de re Claudianus ad Honorium:

*Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit,
Occurrat, mentem domet respectus honesti.*

Quare etiam si potestas Principis dicatur supra, intra fines tamen justitiæ eam conclusam remanere debere svidet Zasius in *l. 2. verb. natum ff. de origine juris*; quanto enim immensior Principis potestas, tanto magis justitiam & æquitatem colere, & colendam præscribere debet. Gail. *lib. 2. observat. 56. num. 12.*

II.

Qui nimis justus est, plerumque in justitia sua perit, *gloss. in cap. nisi cum pridem 10. verb. elicit. extr. de renunc. fac. text. in cap. serpens 47. dist. 1. de penitent.* Pacian. *cons. 33. n. 88. v. inf. nimum.*

III.

Justo non adversabitur quicquam malignum, *l. inter claras 8. C. de summa Trinit. cap. qui re. Et 66. cap. injustum 89. 11. quæst. 3. cap. omnis qui justè 10. distinct. 45.* Speculat. *lib. 1. part. 4. de advocat. §. hic dicendum. num. 12.*

IV.

Justum quod est, vel justum esse putamus, id justè nobis etiam est persequendum. *Deut. 16. v. 20. Carpz. p. 3. q. crim. 107. num. 67.*

V.

Quodcumque justum præcindit à salute Reipublicæ & reflectit simpliciter ad voluntatem divinam moralem, illud spectat ad Justitiam universalem.

Ratio: quia demum hoc universale seu ubique

& omni loco justum est, & ergò præcepta decalogi spectant ad Justitiam universalem, non autem divortia Judæis concessa.

VI.

Quodcumque intendit salutem Reipubl. non absolute respiciendo ad id, quod voluntati divinæ congruum, illud pertinet ad Justitiā particularem.

Ratio: quia hic Legislator tantum respicit ad salutem Reipubl. suæ, quæ ipsi suprema lex est, non verò an alibi hoc justum sit & voluntati divinæ conveniat, v. g. usucapio, concubinatus &c. Hopp. in *Exam. Inst. Imperial. ad tit. de J. & J. q. 7. 8.*

VII.

Quoties illa, quæ in potestate Reipubl. sunt, civibus veniunt applicanda, toties obtinet Justitia distributiva, quia sic res conferuntur cum qualitate personæ. Exemplum est in præmiis & pœnis. Limita, ut procedat in illis, quæ in arbitrio Reipubl. sunt, secus si hujus arbitrio non sint subiecta; hinc in pœnâ jure divino determinatâ, e.g. homicidii, personarum ratio haberi nequit.

VIII.

Quoties res privatorum privatis applicandæ, toties obtinet justitia commutativa, quia res cum re conferuntur. Exemplum suppeditant omnes Contractus.

Limitari solet, nisi res pluribus communes in contractibus distribuendæ: sed vitiosa hæc limitatio, cum adhuc res cum re conferatur.

IX.

Quoties ex delicto petitur id, quod læso debetur, toties ad justitiam distributivam spectat, & sic omnis consideratio personæ cessat, quia cum re conferuntur, i.e. damnum cum delicto citra respectum personæ. Exemplum in actione furti ad quadruplum.

Limita, ut procedat in pœna civili, quæ læso adjudicatur.

CAP. CXLI.

Juventus, Juvenis. add. supra Adolescentia.

Axioma I.

Non expectanda ætas in eo, qui fulget virtutibus & moribus pollet. Valer. *apud Vopisc. in Probo.* Unde ab eximia ætate expectandum non esse progressum ætatis, dixit M. Tullius in *5. Philop.* quod etiam notatur in *l. pen. §. 1. de Decur. ibi: & dignitas certa spem ejus honoris id faceret, ut Princeps indulgere possit.* Cujac. in *Papin. ad l. 1. Res. in l. 6. §. 1. de Decur.*

II.

Juvenes tractabiliore senibus, & ad quodvis servitium aptiores, *l. 37. ff. de adilit. edict.* quia in iis solent esse sensus acutiores, & ad capiendum velociore, *gloss. in l. Gallus 29. in princ. ff. de liber. & postb. Panorm. in cap. quoties 5. in tert. notab. de testib.*

III.

Juvenili ætate facile quid condonamus, vide *supra lib. 1. cap. ætas.*

IV.

Fragile & infirmum est juvenilis ætatis consilium,